

Roc Foradat de cal Espanyol

Els Prats de Rei

Ubicació

Comarca:	Anoia
Lloc/Adreça:	Plans de l'Espanyol
Emplaçament	Enmig d'uns camps de cereals localitzats entre les masies de cal Espanyol i cal Barrusca.
Alçada:	712

Coordenades:

Latitud:	41.6864
Longitud:	1.56895
UTM Est (X):	380902
UTM Nord (Y):	4615948

Classificació

Número de fitxa	08170-5
Àmbit:	Patrimoni immoble
Tipologia	Jaciment arqueològic
Estil / època:	Antic Paleocristià Medieval Visigot Mossàrab Carolingi
Segle	VI-IX
Estat de conservació	Regular
Notes de conservació:	La roca en que es troba l'eremitori pateix un desgast notable degut als agents atmosfèrics.
Protecció	Inexistent
Número inventari	Sí, CC.AA 7628
Generalitat i altres inventaris	
Accés	Difícil
Ús actual:	Sense ús
Titularitat	Privada
Titular:	08169A0140005800000IM
Autoria de la fitxa	Jordina Sales Carbonell
Data de registre de la fitxa:	dg., 05/06/2016 - 02:00

Descripció

Molt a prop de la masia de ca l'Espanyol, al mig d'una gran extensió de camps de cereals dividits per diversos bancals centenaris es distingeix un gran aflorament de roca arenosa de forma allargada, en el qual es va practicar una cavitat hemiesfèrica orientada cap a migdia que ha estat interpretada com un eremitori tardoantic o altmedieval. Actualment, aquesta cavitat està a uns 1'30 m d'alçada respecte al camp de conreu que té davant.

La cavitat no arriba als 3 m de profunditat i té una alçada màxima de 1'5 m. La planta és de tendència circular però molt irregular, i l'obertura o accés és semicircular, amb un arc rebaixat. Presenta indicis d'haver tingut una petita visera, avui molt erosionada, per evitar que l'aigua de la pluja arribés a l'interior. L'estructura no presenta cap compartimentació interna, per tant es tracta d'un sol petit espai. En el seu moment, cap als anys 80' del s. XX, es va assenyalar la presència dubtosa de restes de pigmentació ocre a les parets interiors d'aquesta fornícula, però en visites recents ha estat impossible constatar aquest punt. Als seus voltants s'hi han recollit fragments de ceràmica altmedieval, sense que es puguin, però, relacionar estratigràficament (i per tant, directament) amb l'eremitori.

Aquest tipus d'estructura, destinada a donar aixopluc a la vida solitària d'un eremita, presenta paral·lels amb altres eremitoris similars localitzats en antics territoris de l'Imperi Romà, des de La Rioja i Cantàbria, passant per França i acabant al nord d'Àfrica. A un nivell més local, l'eremitori de ca l'Espanyol s'inscriu en un conjunt d'una dotzena d'exemplars més localitzats i repartits per varis municipis limítrofs amb Els Prats de Rei, dins l'àrea d'influència d'un triangle de comunicacions format per camins molt antics al voltant dels quals s'assentaren aquests eremites cristianitzadors del territori rural.

Història

A nivell popular, els eremitoris d'aquesta zona són coneguts amb els noms de 'roca/roc foradat' (cas de ca l'Espanyol), 'fornot', o 'roca del forn'. La denominació 'forn', lògica si es té en compte el disseny de la cavitat, ja apareix en les afrontacions del segle XII de la zona (rocha que dicitur de Furno), fet que proporciona un terme 'ante quem' per aquests tipus de jaciments arqueològics i que mostra com l'establiment i consolidació del sistema parroquial va significar la desaparició d'un cristianisme solitari que empenia l'evangelització rural al marge de qualsevol estructura política o econòmica i que històricament va tenir tendència a ser reprimat per les mateixes jerarquies eclesiàstiques.

La seva funció originalment religiosa no és incompatible amb la reutilització posterior i fins a èpoques relativament recents com a refugi de pastors i agricultors.

Bibliografia

- ENRICH HOJA, Jordi (1992): 'El roc foradat de ca'n Espanyol', Catalunya Romànica XIX. EL Penedès, l'Anoia, Enciclopèdia Catalana, Barcelona, p. 474-475.
- SABATÉ CURULL, Flocel (1992): 'Estructura socio-econòmica de l'Anoia (segles X-XIII)', Acta Mediaevalia Historica et Archaeologica, 13, p. 175-238
- ENRICH HOJA, Jordi; ENRICH HOJA, Joan; SALES CARBONELL, Jordina (2000): 'Eremitoris rupestres altmedievals a la Catalunya Central. Una recerca sobre cristianisme rural', I Congrés d'Arqueologia Medieval i Moderna a Catalunya. 15 anys d'intervencions arqueològiques: mancances i resultats, ed. ACRAM, Igualada p. 260-281.
- ENRICH HOJA, Jordi; SALES CARBONELL, Jordina (2015): 'La comarca de l'Anoia entre l'Antiguitat Tardana i l'Alta Edat Mitjana. Poblament, organització territorial i algunes qüestions pendents', Actes de les

II Jornades d'Arqueologia de la Catalunya Central, Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya, Barcelona, p. 23-42.

